

nowe horyzonty edukacji filmowej

CYKL | ŚWIAT WARTOŚCI
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PODSTAWOWA 7–8

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

opracowanie: Karolina Giedrys-Majkut

FILM | „LADA DZIEŃ”, REŻ. HAMY RAMEZAN

Poruszająca historia o dojrzewaniu i przyjaźni przedstawiona na tle codziennych zajęć, stresujących sytuacji i radości irańskiej rodziny starającej się o azyl w Finlandii. Bohater filmu, Ramin, mimo swojej wyjątkowej sytuacji życiowej zachowuje się jak typowy nastolatek. Nie potrafi rozmawiać z dziewczynami, szuka sposobu na wyrażenie siebie, jest ciekawy świata i gotowy do śmiałych eksperymentów. Od fińskich rówieśników różni go lęk przed tym, że każdy dzień może być dla niego ostatnim w miejscu, które zdążył pokochać jak własny dom. Gdy podanie rodziny Mehdipour o przyznanie statusu uchodźców zostaje odrzucone, wizja deportacji staje się niebezpiecznie realistyczna. Ramin rozpoczyna rok szkolny nie wiedząc, jak długo będzie mógł zostać wśród fińskich przyjaciół, stara się więc korzystać z każdej uzyskanej chwili.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Film stwarza okazję do omówienia z uczniami tematów:

- Nastolatek taki jak ja
- Dlaczego wspólnoty są ważne
- Optymizm – instrukcja obsługi

Nastolatek taki jak ja

Ramin ma 13 lat i mnóstwo wyzwań przed sobą. Choć wiele z nich związanych jest z niezwykłym statusem chłopca, podobnie jak i całej uchodźczej rodziny Mehdipour, szczególnie ważne dla nastoletnich widzów mogą być bliskie im dylematy dojrzewania. To właśnie na nich przede wszystkim warto się zatrzymać. Kierując rozmowę po filmie na takie tematy, jak poszukiwanie swojej tożsamości czy kształtowanie relacji przyjacielskich i romantycznych, wesprzemy u odbiorców proces identyfikacji i empatii. Takie podejście może być odtrutką na medialne doniesienia dotyczące kwestii uchodźczych, w których eksponowane są różnice i odmienność migrantów. Podobna refleksja może być także realizacją wizji reżysera, Hamy'ego Ramezana, portretującego swoich młodych bohaterów z rzadko spotykaną uważnością i czułością. Dzięki temu specyficznemu podejściu powstała opowieść o świecie, który – mimo iż pada nań cień dorosłych dramatów – pełen jest nastoletniej nadziei i światła.

Pytania:

- Dlaczego Ramin ma problem ze znalezieniem przedmiotu, który mógłby go przybliżyć innym?
- Dlaczego trudno mu o sobie opowiadać w klasie?
- A jak można opisać głównego bohatera?
- Jaki jest Ramin?
- Jaki przedmiot mógłby opisać Ramina?
- Czy – waszym zdaniem – Ramin jest dobrym przyjacielem? Dlaczego tak, dlaczego nie?
- Która cecha jego charakteru wydaje wam się najciekawsza, a która – najważniejsza?
- Czy dobrze sobie radzi z problemami, jakie przed nim stoją?
- Czy mógłby być inspiracją? Dlaczego tak, dlaczego nie?
- Czy uważacie, że reżyser trafnie przedstawił świat 13-latków? Dlaczego tak, dlaczego nie?
- Co w tym portrecie wydaje wam się bliskie? Czego nie rozumiecie? Z czym się nie zgadzacie?

Dlaczego wspólnoty są ważne

„Lada dzień” to również film o społeczności, którą łączy szczególne doświadczenie. Obejmuje ona nie tylko mieszkańców ośrodka dla uchodźców, ale także fińskich sąsiadów, z którymi często łączą ich bliskie więzi. Ten wątek to kolejna okazja do podważenia obiegowego podziału na „nas” i „ich”. Jak przekonają się widzowie, migranci mogą bardzo różnić się między sobą, a dzielenie wspólnego trudnego doświadczenia nie musi przekładać się na sympatię i bliskość (nawet mimo stłoczenia na kilku metrach). Jednocześnie przedstawiciele dwóch odrębnych kultur mogą mieć ze sobą wiele wspólnego, a dzięki wzajemnej otwartości i akceptacji ich relacje mają szansę rozkwitnąć. Widzowie znajdą w filmie odpowiedź na pytanie, dlaczego wspólnoty są ważne. Śledząc losy bohaterów, zobaczą, jak duże znaczenie ma wzajemne wsparcie i że łatwiej radzić sobie z trudnościami wspólnie z innymi.

Pytania:

- Czym jest dla was hasło „społeczność”? Czy rodzina Mehdipour funkcjonuje w jakiejś społeczności?
- Kogo widzielibyście w tej społeczności?
- Czy w tej społeczności znajdują się jedynie mieszkańcy ośrodka, czy też Finowie? Dlaczego?
- Jakie relacje łączą ich z pozostałymi członkami tej społeczności?
- Czy ze wszystkimi relacje są takie same?
- Co to znaczy, być członkiem społeczności?
- Kiedy włączamy obcych nam wcześniej ludzi do naszej społeczności?
- Co decyduje o tym, że czujemy związek z innymi? Mieszkanie w jednym budynku? Dzielenie podobnego losu? Sympatia? Pomaganie sobie?

Optymizm – instrukcja obsługi

Historia rodziny Mehdipour przedstawiona w filmie „Lada dzień” pozwala na podjęcie niełatwego wbrew pozorom tematu – co może być źródłem optymizmu i pozytywnego nastawienia. To niełatwe zagadnienie, bo podejmowane w kulturze wielokrotnie często w rażących uproszczeniach, w sposób raczej potęgujący bezradność niż wzmacniający umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Filmowa opowieść nie tylko inspirowa, ale też stwarza okazję do przeprowadzenia psychoedukacji na temat roli wspólnoty. Znajdziemy tu bowiem zarówno ogólnie budujący przekaz na temat siły, jaką czerpać można z relacji i nadziei, jak i wiele wymownych scen składających się na spójną opowieść o mniej lub bardziej udanym zarządzaniu swoimi emocjami. Przykładowo w jednej ze scen bohaterowie zdenerwowani rozmową z trudnym sąsiadem uspokajają się oddechem, a w wielu innych dokonują pozytywnego przeformułowania sytuacji lub podejmują konkretne kroki w stronę rozwiązania problemu. Nie zawsze czują się świetnie, czasem potrzebują dla otuchy alkoholu (mowa o ojcu Ramina), a niekiedy chowają się w sobie. Tym bardziej jednak mogą stanowić punkt wyjścia do rozmowy o radzeniu sobie i opiece nad sobą samym w najtrudniejszych sytuacjach.

Pytania:

- Jak opisalibyście sytuację, w jakiej znajduje się rodzina Ramina?
- Czy ta sytuacja jest łatwa?
- Jak członkowie rodziny Ramina radzą sobie z tą sytuacją?
- Jak zachowuje się ojciec rodziny, Bahman? Na czym polega jego strategia?

- Które z jego zachowań wydają się wam skuteczne, a które nie? Co sądzą o strategii Bahmana polegającej na bagatelizowaniu problemów i przedstawianiu ich jako wyzwań do pokonania?
- Co jest dobrego w strategii ojca rodziny, a co oceniacie negatywnie?
- Jak radzi sobie Ramin w stresującej sytuacji? Jaka jest jego strategia? Czy – waszym zdaniem – Ramin postępuje właściwie? Dlaczego tak, dlaczego nie?
- Co dodaje mu sił?
- Co go osłabia?